

OBSAH

PREDHOVOR	7
1 BIOLOGICKÉ, HISTORICKÉ A KULTÚRNE KONTEXTY PITIA A ALKOHOLIZMU	9
1.1 Prírodný vznik a výskyt alkoholu	9
1.1.1 Prírodná a umelá modulácia psychických stavov	11
1.2 Historické aspekty užívania alkoholu	16
1.3 Alkohol, umenie a kultúra	21
2 KONCEPCIE A MODELY ALKOHOLIZMU A ALKOHOLOVEJ ZÁVISLOSTI	30
2.1 Alkoholizmus ako choroba a tzv. kontrolované pitie	32
2.2 Koncepcia alkoholovej závislosti	40
2.3 Alternatívne modely pitia a alkoholizmu	44
3 OSOBNOSTNÉ PREMENNÉ PRI ALKOHOLIZME	49
3.1 Tradičné a súčasné typológie alkoholizmu	53
3.2 Osobnosť alkoholika v liečbe a abstinencii	59
4 ÚČINKY ALKOHOLU NA ORGANIZMUS A PSYCHIKU	70
4.1 Niektoré biologické ukazovatele alkoholovej vulnerability	70
4.2 Osobnosť a psychopatologické zmeny pri alkoholizme	75
4.2.1 Vplyv alkoholu na psychické funkcie	80
4.3 Závislosť ako spôsob života a životná rola	82
5 DOTAZNÍKOVÝ SKRÍNING A DIAGNOSTIKA ALKOHOLIZMU	87
5.1 Reliabilita a validita sebaopisu alkoholikov	88
5.2 Skriningy používané v zahraničí a v ČSFR	91
5.3 Viacškálové dotazníky pri diagnostike alkoholizmu	97
6 LIEČBA, DOLIEČOVANIE A PREVENCIA ALKOHOLIZMU	101
6.1 Biomedicínsky a biopsychosociálny model liečby	102
6.1.1 Špecifická psychoterapie alkoholikov	104
6.2 Doliečovanie, abstinentské kluby a svojpomocné skupiny	111
6.2.1 Vývoj a súčasnosť tzv. bezdrogových terapeutických komunit	114
6.3 Možnosti a obmedzenia prevencie alkoholizmu	116
7 VÝSLEDKY POUŽITIA SKRÍNINGOVÝCH DOTAZNÍKOV V NAŠEJ POPULÁCIÍ	122
7.1 Projekt, ciele a metódy overovania súboru skriningov	123
7.2 Psychometrické vlastnosti Škály závislosti od alkoholu (ADS) a ďalších skriningov	124
7.2.1 Typ liečby, závislosť a akceptovanie alkoholizmu	134
7.3 Faktorové analýzy použitých skriningov	136
8 VÝSLEDKY POUŽITIA OSOBNOSTNÝCH DOTAZNÍKOV U AKTÍVNYCH A ABSTINUJÚCICH ALKOHOLIKOV	145

8.1	Projekt, ciele a metódy overovania série osobnostných dotazníkov	145
8.2	Výsledky alkoholikov v osobnostných dotazníkoch, zoskupovaných podľa súbežne sledovaných premenných	154
8.2.1	Porovnanie podľa typu a frekvencie liečby	158
8.2.2	Porovnanie podľa odhadu úrovne psychopatológie	160
8.2.3	Porovnanie podľa miery neurotizmu a extravenzie	162
8.2.4	Porovnanie podľa stupňa závislosti od alkoholu	164
8.3	Osobnostné dotazníky alkoholovo závislých a kontrolných osôb	166
9	PROBLEMATIKA LIEČEBNÉHO CIEĽA V ALKOHOLÓGII	170
9.1	Historické pozadie kontroverzie a jej súčasný stav	173
9.2	Perspektívy výskumu a zdokonaľovania psychologickej diagnostiky v alkoholológii	177
	SÚHRN	180
	LITERATÚRA	183
	SUMMARY	196
	MENNÝ REGISTER	198
	VECNÝ REGISTER	202